

ترانزیستور اثر میدان فلز - نیمه هادی با ناحیه بدون ناخالصی در طرف درین برای اصلاح چگالی حامل ها و کاربردهای توان بالا

علی اصغر اروجی^{۱*}، اکرم عنبر حیدری^۲ و زینب رضانی^۲

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>در این مقاله یک ترانزیستور جدید اثر میدان فلز-نیمه هادی با گیت تو رفته دوبل و ناحیه بدون ناخالصی در سمت درین ارایه می شود. ایده اصلی در این ساختار اصلاح چگالی حامل ها و توزیع میدان الکتریکی است. نتایج شبیه سازی نشان می دهد که ولتاژ شکست و ماکزیمم توان خروجی ساختار پیشنهادی به ترتیب ۵۷٪ و ۵۰٪ نسبت به ساختار مسفت با گیت تو رفته دوبل در طرف سورس بهبود یافته است. بنابر این ساختار پیشنهادی عملکرد بهتری در کاربردهای توان بالا خواهد داشت.</p>	<p>واژگان کلیدی: ترانزیستور اثر میدان فلز-نیمه هادی کریبید سیلیسیم، گیت تو رفته دوبل، ولتاژ شکست، ماکزیمم توان خروجی.</p>

۱- مقدمه

در سال های اخیر تقاضا برای ترانزیستورهایی با سرعت بالا، پهنای باند وسیع افزایش پیدا کرده است. تکنولوژی مسفت کریبید سیلیسیم کاندیدای خوبی برای کاربردهای فرکانس بالا و توان بالا می باشد. گاف انرژی و هدایت گرمایی بالای کریبید سیلیسیم نسبت به سیلیسیم و گالیم آرسناید چندین مزیت را برای این ماده به همراه دارد. ترانزیستورهای مسفت کریبید سیلیسیم برای ولتاژ بالا، توان بالا و دمای بالا بسیار مناسب هستند. این ترانزیستورها دارای میدان الکتریکی بحرانی بالا، سرعت اشباع الکترون بالا و هدایت گرمایی بالا می باشند [1-6].

هم چنین 4H-SiC نسبت به 6H-SiC دارای توجه بیشتری می باشد زیرا موبیلیتی حامل های آن بالاتر و در حدود دو برابر می باشد. ترانزیستور 4H-SiC MESFET مورد استفاده برای کاربرد های توان، باید قادر باشد که جریان درین بالا و ولتاژ شکست بالایی را برای ترانزیستور بر آورده کند [4]. تا کنون ساختارهای زیادی برای بهبود مشخصات ذکر شده ارائه شده است [7-8]. برای برآورده شدن جریان درین بالا، یک ترانزیستور نیاز به چگالی ناخالصی بالا و هم چنین پهنای کانال بالا دارد. البته چگالی ناخالصی کانال بالا، باعث کاهش ولتاژ شکست می شود و پهنای کانال بالا نیز باعث کاهش نسبت طول گیت به پهنای کانال شده و در نتیجه باعث افزایش اثرات کانال کوتاه مانند DIBL خواهد شد و این امر باعث کاهش عملکرد قطعه می شود. جهت غلبه بر این مشکل در سال های اخیر یک ترانزیستور مسفت

* پست الکترونیک نویسنده مسئول: aliaorouji@ieee.org

۱. استاد، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه سمنان
۲. کارشناس ارشد، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه سمنان

پارامترهای ساختار و لایه ی بدون ناخالصی در جدول ۱ بیان شده است.

جدول ۱- پارامترهای ساختار

مقدار	نماد	مشخصات قطعه
0/7 μm	L_G	طول گیت
0/5 μm	L_{GS}	طول گیت-سورس
1 μm	L_{GD}	طول گیت-درین
0/3 μm	L_S	طول سورس
0/3 μm	L_D	طول درین
0/25 μm	T_C	ضخامت کانال
0/5 μm	T_p	ضخامت لایه ی بافر p
$1/4 * 10^{15} \text{ cm}^{-3}$	N_a	چگالی ناخالصی لایه بافر p
0/3 μm	W	پهنای لایه ی بدون ناخالصی
0/2 μm	S	فاصله ی لایه ی بدون ناخالصی از لبه ی گیت

پیوند شاتکی گیت از جنس نیکل بوده که دارای تابع کار $5/1 \text{ eV}$ می باشد. شبیه سازی ها به وسیله نرم افزار Atlas انجام شده [10] و نیمه هادی استفاده شده در این ترانزیستورها SiC می باشد [11,12].

۳- نتایج شبیه سازی

به طور کلی در ساختار مرسوم در غیاب هر گونه بایاس، ناحیه تخلیه در زیر ناحیه ی گیت یکنواخت است در بایاس صفر گیت، عمق لایه ی تخلیه به اندازه ی پتانسیل داخلی سد شاتکی است و مسیر جریان بین ناحیه ی تخلیه و لایه ی زیرین با مقاومت ویژه بزرگ است. اگر ولتاژ درین-سورس صفر داشته و گیت نسبت به نیمه هادی زیرین خود دارای پتانسیل منفی (معکوس) باشد یک بخش از این نیمه هادی از حامل ها تخلیه می شود و ناحیه ی تخلیه بزرگ تر می شود. در این حالت لایه ی تخلیه در زیر گیت متقارن می باشد و عمق آن به پتانسیل گیت وابسته است و مسیر جریان در کانال بین ناحیه ی تخلیه و لایه ی زیرینا مقاومت ویژه ی بزرگ است. با افزایش ولتاژ در سمت منفی و داشتن V_{DS} کم ناحیه ی

کربید سیلیسیم با گیت تو رفته دابل در طرف سورس^۱ پیشنهاد شد که دارای یک ناحیه با پهنای کم در زیر گیت در طرف سورس برای کاهش اثرات کانال کوتاه و یک ناحیه با پهنای کانال بالا در طرف درین برای افزایش جریان درین می باشد [9]. این ساختار دارای عملکرد بهتری نسبت به ساختار مرسوم مسافت^۲ می باشد. البته در ساختار پیشنهادی، عملکرد قطعه به وسیله کاهش ولتاژ شکست کاهش می یابد زیرا این قطعه دارای پهنای کانال بزرگتری در زیر گیت و بین گیت و درین می باشد. بنابر این در این مقاله به منظور بهبود مشخصات مسافت با گیت تو رفته دابل در طرف سورس ساختاری جدیدی به نام مسافت با گیت تو رفته دابل در طرف درین با ناحیه بدون ناخالصی^۳ پیشنهاد می شود. این ساختار دارای کانال با پهنای کم در طرف درین بوده و علاوه بر کاهش اثرات کانال کوتاه باعث افزایش ولتاژ شکست بدون افزایش ابعاد آن می شود. استفاده از لایه بدون ناخالصی در ناحیه بین گیت و درین سبب می شود که قسمتی از بار کانال حذف گردد و بنابراین از بار کل کانال کاسته می گردد. هم چنین این امر باعث می شود ولتاژ شکست و جریان درین به ترتیب افزایش و کاهش یابد.

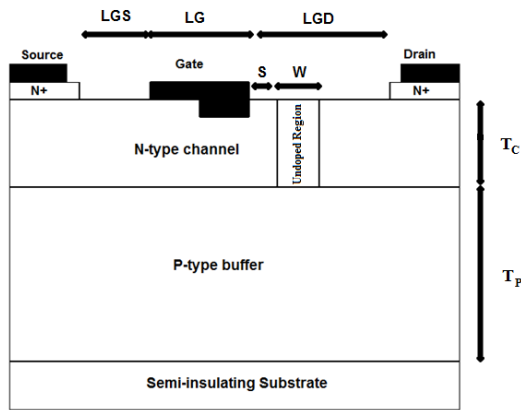
۲- ساختار قطعه

شکل (الف) و (ب) ساختار قطعات مسافت با گیت تو رفته دابل در طرف سورس و مسافت با گیت تورفته دابل در طرف درین با ناحیه بدون ناخالصی را نمایش می دهند. برای به دست آمدن بهترین نتایج، ابعاد و موقعیت لایه ی ناخالصی در کانال بهینه سازی شده است. تمام

^۱Source Side-Double Recessed 4H-SiC MESFET (SS)

^۲Conventional MESFET

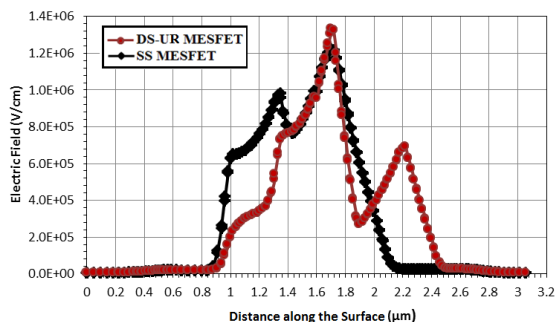
^۳Drain Side-Double Recessed 4H-SiC MESFET with an undoped region (DS-UR)

(ب)

شکل ۱- ساختارهای (الف) مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و (ب) مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف درین با ناحیه بدون ناخالصی (ساختار پیشنهادی).

میدان برای هر دو ساختار در ولتاژ شکست مربوط به آن رسم گردیده است. با توجه به شکل مشاهده می گردد که در ساختار پیشنهادی دو قله در میدان آن وجود دارد که قله اضافه در ناحیه ای بین گیت و درین می باشد. این قله نسبت به قله اصلی از مقدار کم تری برخوردار است [13,15]. این امر سبب یکنواختی میدان در ناحیه کانال و افزایش ولتاژ شکست در ساختار پیشنهادی می شود. بررسی های بیشتر برای ولتاژ شکست نشان می دهد که پدیده شکست در ترانزیستورهای مسفت در گوشه گیت نزدیک درین رخ می دهد زیرا ماکزیمم میدان الکتریکی در گوشه گیت نزدیک درین به وجود می آید و باعث می شود که ماده داخل کانال به میدان الکتریکی بحرانی خود برسد.

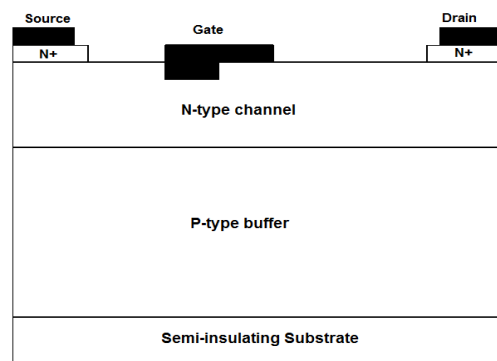

شکل ۲- توزیع میدان الکتریکی در طول کانال مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و ساختار پیشنهادی.

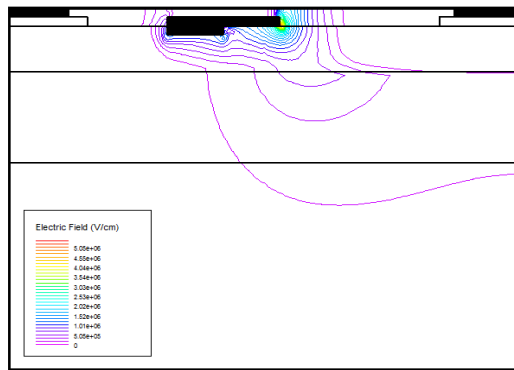
تخلیه بزرگ و بزرگتر شده و در نهایت کانال به فشردگی می رسد.

جریان درین-سورس علاوه بر ولتاژ گیت به ولتاژ درین-سورس وابسته است. حال اگر ولتاژگیت را ثابت در نظر بگیریم و V_{DS} را افزایش پیدا کند، لایه تخلیه غیر متقارن خواهد شد. زیر اختلاف پتانسیل بین گیت و لایه ی فعال زیر گیت در انتهای درین-نسبت به گیت، بزرگتر از اختلاف پتانسیل در انتهای سورس نسبت به درین است ($V_{GD} > V_{DS}$). بنابر این درین نسبت به گیت فشرده تر می شود و مقدار میدان الکتریکی در آن منطقه افزایش می یابد. باافزایش V_{DS} ، میدان در انتهای درین نسبت به گیت به اندازه ای خواهد رسید که در آن جا سرعت الکترون به اشباع می رساند. در فراتر از این مقدار که به ولتاژانو مشهور است جریان به V_{DS} وابسته نیست و مقدار ثابتی خواهد . سرانجام در مقادیر خیلی بزرگ بایاس درین حامل های عبوری تحت تاثیر میدان الکتریکی خیلی بزرگ قرار گرفته و پدیده ی یونیزاسیون و شکست رخ می دهد. در ساختار پیشنهادی با استفاده یک ناحیه ی بدون ناخالصی و گیت تو رفته سمت درین چگالی حامل ها و میدان الکتریکی اصلاح شده و شکست در ولتاژ بالاتری اتفاق خواهد افتاد.

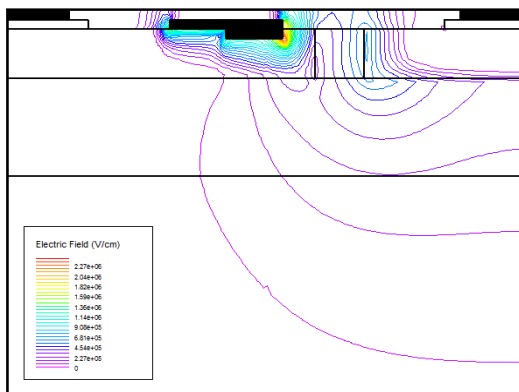
شکل ۲ نشان دهنده مشخصه میدان الکتریکی ترانزیستور های مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف درین با ناحیه بدون ناخالصی می باشد.

(الف)

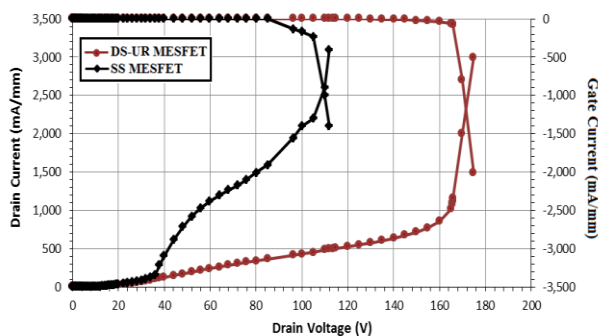

(الف)

(ب)

شکل ۳- توزیع دو بعدی میدان در (الف) مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و (ب) ساختار پیشنهادی.

شکل ۴- مقایسه میزان جریان درین و جریان گیت مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و ساختار پیشنهادی.

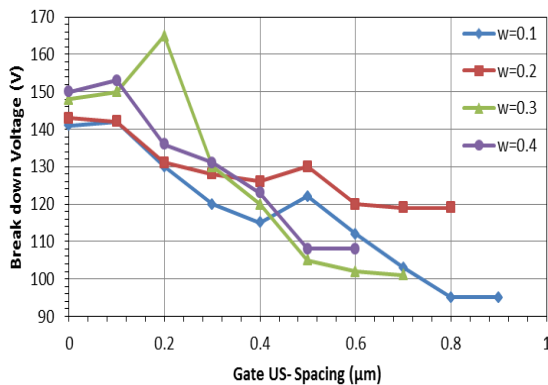
شکل (۳-الف) و (۳-ب) توزیع دو بعدی میدان الکتریکی در مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و ساختار پیشنهادی را نشان می دهد. همانطور که مشاهده می شود توزیع میدان در ساختار پیشنهادی یکنواخت تر از ساختار مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس می باشد. در ساختار مرسوم تجمع خطوط میدان در لبه ی گیت نزدیک درین است در حالی که در ساختار پیشنهادی به دلیل اصلاح حامل ها در این لبه خطوط به سمت درین پراکنده شده است و در طول ساختار کشیده شده است. لذا کاهش قابل توجه میدان کانال مشاهده می شود [15].

ولتاژ شکست که از مشخصه های مهم ترانزیستور می باشد در شکل ۴ نمایش داده شده است. این شکل در ولتاژ گیت برابر ولتاژ آستانه رسم گردیده است. ولتاژ شکست در ساختار مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس برابر با ۱۰۵ V در حالی که در ساختار پیشنهادی این مقدار ۱۶۵ V می باشد. بنابراین افزایش ولتاژ شکست در ساختار پیشنهادی در اثر کاهش ماکزیمم میدان الکتریکی در گوشه گیت نزدیک درین به وجود می آید. شکل ۵ مشخصه جریان درین بر حسب ولتاژ درین برای مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و ساختار پیشنهادی را نشان می دهد. استفاده از لایه بدون ناخالصی در ناحیه بین گیت و درین سبب می شود از بار کل کانال کاسته می شود. با توجه به رابطه زیر در می یابیم که جریان درین با بار کانال رابطه ای مستقیم دارد [16]:

$$I_D(x) = Z \times Q_n(x) \times v(x) \quad (1)$$

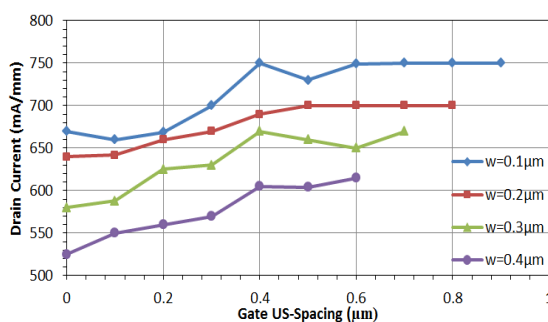
که در این رابطه Z پهنای کانال، Q_n بار کانال و v سرعت حامل ها می باشد. کاهش بار در ساختار پیشنهادی سبب می گردد که جریان درین نیز کاهش یابد. به عنوان نمونه در ولتاژ گیت ۲- ولت جریان درین از ۶۹۳ mA/mm در ساختار پیشنهادی به ۶۲۲ mA/mm کاهش می یابد.

لایه بدون ناخالصی در ولتاژ گیت ۲- ولت و ولتاژ درین ۴۰ ولت نمایش داده شده است.

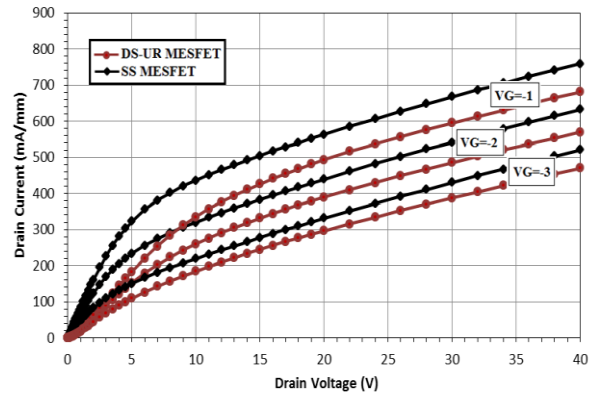

شکل ۵- ولتاژ شکست بر حسب فاصله بین گیت و لایه بدون ناخالصی.

همانطور که از نمودار مشاهده می گردد با افزایش ابعاد لایه بدون ناخالصی جریان درین کاهش می یابد. تغییرات حداکثر چگالی توان خروجی نیز در شکل ۸ نمایش داده شده است. حال با در نظر گرفتن شکل های ۶ تا ۸ به منظور بهینه سازی دقیق، ابعاد و موقعیت این لایه مقادیر $0.3 \mu\text{m}$ و $0.2 \mu\text{m}$ به ترتیب برای W و S بدست خواهند آمد.

شکل ۶- تغییرات جریان درین بر حسب فاصله بین گیت و لایه بدون ناخالصی

شکل ۷- جریان درین برای مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس و ساختار پیشنهادی.

حداکثر چگالی توان خروجی برای یک تقویت کننده کلاس A از رابطه زیر بدست می آید [9]:

$$P_{\max} = \frac{I_{Dsat}(V_{BR} - V_{Knee})}{8} \quad (2)$$

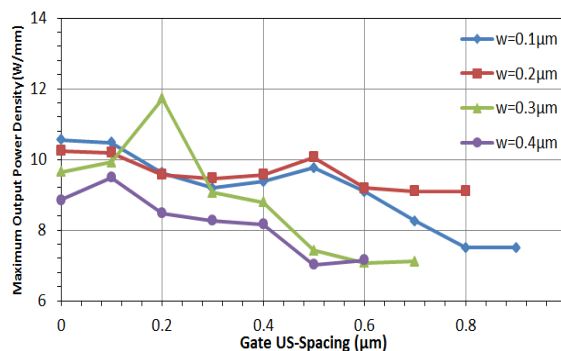
که در این رابطه V_{knee} ولتاژ زانویی می باشد. پس از محاسبه، حداکثر چگالی توان خروجی در ساختار پیشنهادی $11/66 \text{ W/mm}$ می باشد در حالی که در ساختار مسفت با گیت تو رفته دوپل در طرف سورس مقدار $7/79 \text{ W/mm}$ بدست آمده است. بنابراین چگالی توان خروجی به اندازه ۵۰٪ افزایش یافته است.

4- بهینه سازی ابعاد و موقعیت لایه بدون ناخالصی

لایه بدون ناخالصی بروی مشخصات DC اثرات قابل توجهی دارد که با تغییر موقعیت و ابعاد آن این مقادیر نیز تغییر می کنند. بنابراین بهینه سازی آن ها از اهمیت زیادی برخوردار می باشد. شکل ۶ نشان دهنده تغییرات ولتاژ شکست بر حسب فاصله بین گیت و لایه بدون ناخالصی به ازای طول های مختلف لایه بدون ناخالصی می باشد. در شکل ۷ تغییرات جریان درین بر حسب فاصله بین گیت و لایه بدون ناخالصی به ازای طول های مختلف

۵- نتیجه گیری

یک ترانزیستور اثر میدان فلز-نیمه هادی با گیت تو رفته دوبل در طرف درین با ناحیه بدون ناخالصی پیشنهاد شد. نتایج شبیه سازی نشان می دهد که ولتاژ شکست ساختار پیشنهادی ۱۶۵ ولت و ولتاژ شکست برای ساختار مسفت با گیت تو رفته دوبل در طرف سورس، ۱۰۵ ولت می باشد و حداکثر چگالی توان خروجی به میزان ۵۰٪ افزایش می یابد. لذا این ترانزیستور برای کاربردهای توان و ولتاژ بالا مناسب می باشد.

شکل ۸- حداکثر چگالی توان خروجی بر حسب فاصله بین گیت و لایه بدون ناخالصی

۶- مراجع

- [1] Hjelmgrn, H., Allerstam F., Andersson, K., Nilsson, P. A., and Rorsman N. (2010). "Transient simulation of microwave, SiC MESFETs with improved trap models," IEEE Trans. Electron Devices, vol. 57, pp. 729–32.
- [2] Sriram, S., Hagleitner, H., Namishia, D., Alcorn, T., Smith T., and Pulz, B. (2009). "High-gain SiC MESFETs using source-connected field plates", IEEE Trans. Electron Devices, vol. 30, pp. 952–3.
- [3] Zhu, C.L., Rusli E., and Zhao P., (2007). "Dual-channel 4H-SiC metal semiconductor field effect transistors," Solid-State Electron, vol. 51, pp. 343–4.
- [4] Rusli, E., Zhu, C.L., Zhao, P., and Xia J. H., (2006). "Characterization of SiC MESFETs with narrow channel layer", Microelectron. Eng, vol. 83, pp. 72–4.
- [5] Zhang, J., Ye, Y., Zhou, C., Luo, X., Zhang, B., and Li, Z., (2008). "High breakdown voltage 4H-SiC MESFETs with floating metal strips," Microelectron. Eng, vol. 85, pp. 89–92.
- [6] Deng, X., Zhang, B., Li, Z., and Chen, Z., (2008). "Two-dimensional analysis of the surface state effects in 4H-SiC MESFETs," Microelectron. Eng, vol. 85, pp. 295–9.
- [7] Zeinab Ramezani, Ali A. Orouji, P. Keshavarzi, (2014). "A novel double-recessed 4H-SiC MESFET Using Scattering the Electric Field for High Power and RF Applications" Physica E: Low-dimensional Systems and Nanostructures, vol. 59, pp. 202–209.
- [8] Amirhossein Aminbeidokhti and Ali A. Orouji, (2012). "A new double-recessed 4H-SiC MESFET with superior RF characteristics, International Journal of Electronics, pp. 1-9.
- [9] Zhu, C.L., Rusli, E., Tin, C.C, Zhang, G. H., Yoon, S.F., and Ahn, J., (2006). "Improved performance of SiC MESFETs using double-recessed structure," Microelectron. Eng, vol. 83, pp. 92–5.
- [10] ATLAS user's manual: Device simulation software, (2012). Silvaco International.

- [11] Ruff, M., Mitlehner, H., and Helbig, R., (1994). " SiC devices: physics and numerical simulation," IEEE Trans. Electron Devices, vol. 41, pp. 1040–54.
- [12] Baliga, B.J., (1987). Modern Power Devices (New York: Wiley Interscience).
- [13] Mahabadi, S.E.J., Orouji, A. A, Keshavarzi, P.,and Moghadam, H. A, (2011). "A new partial SOI-LDMOSFET with a modified buried oxide layer for improving self-heating and breakdown voltage," Semicond. Sci. Technol, vol. 26, pp. 95005–16.
- [14] Zhang, J., Luo, X., Li, Z., and Zhang, B., (2007). "Improved double-recessed 4H-SiC MESFETs structure with recessed source/drain drift region," Microelectron. Eng, vol. 84, pp. 2888–91.
- [15] Orouji, A. A., Aminbeidokhti, A., (2011). "A novel double-recessed 4H-SiC MESFET with partly undoped space region," Superlattices and Microstructures, vol. 50, pp. 680–690.
- [16] Sze, S.M., Ng, K.K., (2007). Physics of Semiconductor Devices, third ed., John Wiley & Sons, New Jersey, pp. 386–398.